

Asia: VN/15033/2019-LVM-90

Liikenteen automaation lainsäädäntö- ja avaintoimenpidesuunnitelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto koskien liikennejärjestelmien automaatiokehitystä. Tämä on tärkeä aihe, jonka merkitys kasvaa jatkuvasti. Aiheesta riittää keskusteltavaa, ja esitän seuraavassa lyhyet kommenttimme.

Mainittu satamaekosysteemin sisäinen yhteistyö ja tiedonkulku on asia, jota voitaisiin edistää merkittävästi erilaisilla digitaalisilla ratkaisulla. Olisi erittäin suotavaa, että alalla suhtauduttaisiin positiivisesti avoimen datan suomiin kehitysmahdollisuuksiin. Lausuntoversiossa nostetaan erinomaisesti esiin tiedon katkeamisen ongelmat. Tiedonvaihtoon ja yhteensopivuuteen liittyvät kysymykset on ratkaistava, jotta automaatiosta tai suurnopeusverkkojen mahdollisuuksista saadaan kaikki mahdollinen irti. Tässä avoimella datalla olisi iso merkitys, koska tällöin yksityiset sovellus- ja järjestelmäkehittäjät pääsisivät helpommin kehittämään erilaisia ratkaisuja satamien ja niissä sijaitsevien yritysten tarpeeseen.

Laivojen automaattiseen toimintaan kannattaa suhtautua aikatauluvarauksin. Nyt rakenteilla olevien laivojen käyttöikä on pitkä, eivätkä automaatiosta saatavat edut lyhyellä tähtämellä ole niin suuria, että satamien tarvitsisi varautua asiaan kiireellisesti. Lisäksi merenkulussa on ratkottavana akuutimpia ongelmia, kuten ympäristövaikutukset, joihin automaation vaikutus lienee rajallinen. Myös teknisiä haasteita, kuten automaattinen irrotus ja kiinnittäminen, riittää. Nykyään käytössä olevat automaattiset kiinnitys- ja irrotusjärjestelmät ovat kalliita, eivätkä toistaiseksi sovellu kaikkiin satamiin.

Merenkulun automaatiokehitystä ja siihen liittyvää säännöstöä pohdittaessa tulee muistaa tiedonsiirron ja merenkulkuun liittyvien ilmoitusmenettelyiden tarpeet. Tavoitteena pitää olla päällekkäisyyksiä riisuva yhteinen järjestelmä, jossa ovat mukana sekä liikenteenohjaukseen, paikkatietoon että alusten lasteihin liittyvän informaation saumaton ja mahdollisimman automaattinen käsittely. Tässä mielessä eVäylän kaltaiset konseptit ovat erittäin kannatettavia, ja

niitä tulee jatkossakin edistää TMF:n kaltaisten toimijoiden avulla, jotta tasapuolisuus toteutuu. Satamiin ja merenkulkuun liittyvien tietojärjestelmien kehitys ja ylläpito tulisi pitää mahdollisimman pitkälle kotimaisissa käsissä paitsi turvallisuussyistä, myös siksi, että suomalaiset satamat eroavat monista muista maista jo olosuhteidensa puolesta. Suurten toimijoiden (Rotterdam, Singapore) kehittämistä alustoista kannattaa silti ottaa hyödyllisiltä osin mallia, ja tässä mielessä MASSPorts-yhteistyöverkoston kaltaiset mahdollisuudet ovat varmasti kannattavia.

Jotta automaatio löisi läpi kunnolla satamissa, liittyen sekä merenkulkuun että satamien raideliikenteeseen, tulee verkkovalmiuksien kehittyä merkittävästi. 5G-verkkoon liittyvät tekniset hankaluudet, kuten tukiasemien suppea kuuluvuusalue, laajoilla alueilla tarvittava kuituverkko sekä rannikon sääolojen vaikutus tulee ottaa huomioon. Kun siirrytään automaation aikaan, on verkkoinfra käytännössä samanlaista liikenneinfrastruktuuria kuin perinteiset liikenneväylät, ja on tärkeää muistaa Euroopan liikenteen ydinverkon (TEN-T) strateginen merkitys silloin, kun valtakunnallisia tietoverkkoon liittyviä investointipäätöksiä tai lupamenettelyjä luodaan. Yksityisten verkko-operaattoreiden osaamista kannattaa hyödyntää, kuten lausuntoversiossa aivan oikein mainitaankin, mutta tässä on oltava tarkkana esim. verkon käytön hinnoittelun suhteen. Tietoverkosta ei voi muodostua ylimääräistä ”digitaalista väylämaksua” teollisuudelle.

Automaatioon liittyvät tekniset kysymykset ovat monimutkaisia, mutta niissä piilee myös paljon mahdollisuuksia. Jo mainittu verkkoteknologian kehitys mahdollistaa pientä tai olematonta latenssia vaativien laitteiden etäohjauksen (esim. satamanosturit), sekä helpottaa reaaliaikaista tiedonkeruuta sensorteknologian avulla. Tulevaisuudessa digitaalinen tilannekuva tulee olemaan arkipäivää, ja joissakin satamissa askeleita tähän suuntaan otetaan jo aktiivisesti.

Kuitunen Ville
HaminaKotka Satama Oy